

وقتی فوتبال با هنر آمیخته شود

امیررضا حیدری

Amirreza Heydari

پسر بچه با استعداد دهه هفتاد هلند همچون دیگر هم‌نسلانش با نگاه تیز یوهان کرویف کشف شد. در یازده سالگی وقتی به هندسه و گلن هادل انگلیسی علاقه‌مند شد، نمی‌دانست در حال پرورش ویژگی‌هایی است که از او یک نابغه خواهد ساخت. دقت، ظرافت، زاویه دید و خوش‌سلیقگی او را در کمترین زمان ممکن از خیابان‌های آمستردام به آژاکس رساند.

آنقدر خوش‌شانس بود که در ۱۷ سالگی شاگرد خالقان توتال فوتبال یعنی لوئی فن‌خال و البته یوهان کرویف شد. رابطه‌اش با کرویف صمیمانه‌تر بود در نتیجه تلاشش را برای رسیدن به تیم اصلی این سرمربی دو چندان کرد. آژاکس کرویف به فینال رقابت‌های جام در جام ۱۹۸۷ اروپا رسید و با یک گل پیروز شد. برگ‌کمپ دقایق پایانی وارد زمین شد و لذت دیدار با جام قهرمانی را برای نخستین بار در ۱۸ سالگی چشید.

سال بعد این اتفاق تکرار شد اما آژاکس بازی را باخت. کرویف باشگاه را ترک کرد و پسر دل‌نازک هلندی را تنها گذاشت. برگ‌کمپ در باشگاه باقی‌ماند و سراسیمه‌وار کارش را با چند مربی دیگر ادامه داد. وقتی نوبت به صعود اصلی رسید او تجربه دشوار را پشت سر گذاشته شده بود و این‌بار قرار بود زیر نظر لوئی فن‌خال بال و پر بگیرد.

حکایت توتال فوتبال کرویف و فن‌خال با یک تفاوت کلیدی از قواعدی یکسان برخوردار است. باور کرویف به توانمندی بازیکنانش سازنده بود اما آسمان فن‌خال تنها یک ستاره داشت و آن هم راه و رسم بازی کردن بود. هویت بازی او در همین سال‌ها و با شیوه فن‌خال شکل گرفت. ایفای نقش بازیکن پشت مهاجم در سیستم این مربی هلندی دنیس برگ‌کمپ را به یک شماره ۱۰ تمام عیار تبدیل کرد و او را تا دورترین سیاره شوت کرد.

آژاکس نظم گرفت و پررنگ شد ضمناً شماره ۱۰‌شان بی‌حد و حصر گل می‌زد! از چیپ‌های استانداردانه گرفته تا شوت‌های خوش زاویه پشت هجده. سال ۹۰ برای نخستین‌بار به تیم ملی دعوت شد. سال ۹۱ آرای بهترین بازیکن سال هلند را به خودش اختصاص داد و سال ۹۲ با آژاکس قهرمان لیگ اروپا شد. دوازده ماه بعد برای گرفتن توپ طلا پشت سر روبرتو باجو ایستاد اما نگاه تمام باشگاه‌های اروپایی را به خودش دوخت.

اینترمیلان با ۸/۸ میلیون یورو در تابستان ۹۳ او را به خدمت گرفت و رکورد گران‌ترین انتقال تاریخ هلند را شکست. رفتن به ایتالیا در ۲۴ سالگی چندان هوشمندانه نبود اما شاید تنها انتخاب مورد نیاز برگ‌کمپ بود! او در

مسیری گام برداشت که با فوتبال هجومی و مالکانه‌ای که از ابتدا آموخته بود سال‌ها فاصله داشت. زمانی که خود را در بن‌بست مدافعان ایتالیایی گرفتار دید فهمید آنچه از پرورش خود انتظار دارد در سری‌آ محقق نخواهد شد. طی دو سال بیشتر یاد گرفت و فوتبال حرفه‌ای را در بهره بردن از تک موقعیت‌ها بیش از پیش درک کرد. موقعیتی که اگر در آژاکس سه یا چهار بار در دسترسش بود در ایتالیا به یک تک شانس کاهش یافته بود. او اغلب کار خود را با تمرکز بر همان تک موقعیت انجام داد اما فوتبال ایتالیا نهایتاً برای تساوی می‌جنگید و این با ذهنیت برگ‌کمپ همخوان نبود.

فصل ۹۴-۹۳ با فاجعه فاصله چندانی نداشت. اینتر تنها با یک امتیاز از منطقه سقوط فرار کرد با این‌حال قهرمانی لیگ اروپا را به کلکسیون برگ‌کمپ اضافه کرد. مشکل هنوز بابرجا بود چرا که پسر هلندی به چیزی بیش از پاداش احتیاج داشت و آن ارانه فوتبال زیبا بود. تصمیم ماندن در ایتالیا به وقت دیگری موکول شد چرا که مسأله سفر به آمریکا برای جام جهانی ۹۴ مهم‌تر بود. باور بکنیم یا نه دنیس برگ‌کمپ فوبیای پرواز داشت. با وجود واهمه‌ای که از سفر هوایی داشت در آن مقطع نتوانست همراه تیم به آمریکا پرواز نکند. هلند در یک چهارم نهایی به برزیل باخت و به خانه برگشت. سه گل از ۸ گل تیم را برگ‌کمپ زد. پس از بازگشت به اروپا از بازگو کردن تجربه پروازش سر باز زد و بعد از آن کسی او را سوار بر هواپیما ندید!

بالاخره در جولای ۹۵ از اینتر جدا شد. در آن مقطع می‌توانست به تیم همشهری یعنی میلان برود اما حضور بزرگانی چون فان‌باستن و رود گولیت او را منصرف کرد و برای رقم زدن تفاوت‌ها به دستان خودش راهی آرسنال شد. این بروس ریاک اسکاتلندی بود که با ۷/۵ میلیون یورو رکورد گران‌ترین انتقال را در آرسنال به نام دنیس برگ‌کمپ زد. توپچی‌ها در آن مقطع تیم دلگیری بودند و محبوبیت امروز نزد هواداران را در خواب هم نمی‌دیدند اما برگ‌کمپ از این انتقال احساس خوبی داشت و به نظر می‌رسید اتمسفر مورد علاقه‌اش را در لندن یافته است. برای به ثمر رساندن گل اولش، طرفداران را تا بازی هفتم منتظر نگه داشت اما با دبل‌ی چشم‌نواز در مقابل ساوتهمپتون حال همه را خوب کرد.

بروس ریاک انتهای فصل اخراج شد اما این‌بار آرسن ونگر به موقع از راه رسید. بلافاصله مارک اورمارس و تپیت را خرید تا در کنار مغز هلندی تیمش فوتبالی ماجراجویانه را در لیگ برتر آغاز کند. دربی لندن را ۳-۱ پیروز شد و مصاف با لستر را با هتریک با کلاس دنیس برگ‌کمپ در خاطرها حک کرد. برگ‌کمپ شروع به درخشیدن در کنار دیگر خریدهای جذاب آرسن ونگر کرد و با ۲۲ گل بهترین گلزن تیمش شد ضمناً فقط خود او بود که با پا به توپ هنرمندانه‌اش،

چرخش‌های هوشیار و جاگیری‌های دقیق‌اش لذت را در دل هواداران آرسنال به اوج می‌رساند. در فصل ۹۸-۹۷ با ۲۳ امتیاز اختلاف نسبت به تیم دوم جدول قهرمان لیگ برتر شدند و برگ‌کمپ بهترین بازیکن سال شد. جام حذفی را هم در همان فصل به خانه بردند.

جام جهانی ۹۸ فرانسه از راه رسید. برگ‌کمپ در چالش پرواز هوایی شرکت نکرد و خودش را با ریل‌های آهنی به اردوی تیمش در فرانسه رساند. هلند در نیمه نهایی این بار هم مغلوب برزیل شد و هلندی پرواز ممنوع با ۳ گل به لندن برگشت. گل او به آرژانتین در این‌جام به قدری زیباست که سمفونی بتهوون! یک گل باور نکردنی در توصیف این گل فقط می‌توان گفت: برگ‌کمپ پاس ۵۵ متری که از خط دفاعی توسط فرانک دی‌بوئر ارسال شد را با یک لمس ماهرانه در هوا کنترل کرد، با دو ضرب دیگر - نه بیشتر - روبرتو آیالا را حذف کرد و توپ را محکم به تور دروازه آرژانتین چسباند. همین!

فصل ۹۹-۹۸ مهم نبود آرسنال و دنیس برگ‌کمپ چه عملکردی دارند، من یونایتد در تمام فصل بهتر از آنها بود. پنالتی پیروزی‌بخش آرسنال در همان فصل توسط برگ‌کمپ از راه یافتن به چارچوب من‌یو باز ماند. تیم‌اش حذف شد و او در جایی گفت: در آن لحظه آرزو داشتم فوتبال برای همیشه متوقف شود. نقطه عطف باشگاه برای فصل بعد ورود تیری هانری به عنوان زوج هجومی دنیس برگ‌کمپ بود. هيجان‌آورترین در نوع خودش، هارمونی این دو بازیکن و کلاس کاری آنها خوشامدگویی به فوتبال مدرن قرن بیست و یک بود و بس. گرچه آنها دو فینال لیگ اروپا و جام حذفی را به ترتیب به گالاتاسرای و لیورپول واگذار کردند اما به تیم بهتری تبدیل شدند.

هلندی پرواز ممنوع پس از یورو ۲۰۰۰ با ۳۷ گل زده و دو جایزه برترین بازیکن سال در حالی از فوتبال ملی خداحافظی کرد که مطمئن بود برای جام جهانی ۲۰۰۲ به آسیا سفر نخواهد کرد! بنابراین به لندن بازگشت تا عضوی از پروژه جاه‌طلبانه آرسن ونگر باشد. همبازی شدن با تیری هانری، فردی لیونبرگ، رابرت پیرس و پاتریک ویرا در فصل ۲۰۰۲-۲۰۰۱ خوش‌شانسی بود اما نه به اندازه انتقام گرفتن از فوتبال ایتالیا که در همان فصل انتظار برگ‌کمپ را می‌کشید. استاد چهار مدافع یوونتوس را در لیگ قهرمانان بازیچه کرد و در ادامه زیباترین پاس گل ممکن را زیر پای فردی لوینبرگ نشاند. لیگ قهرمانان به رئال مادرید رسید اما در انگلستان تنها شاگردان سر الکس توان رقابت با توپچی‌ها را در لیگ برتر داشتند که آن هم در اولد‌ترافورد مغلوب شدند و جام قهرمانی را تقدیم آرسنالی‌ها کردند. گل مینیاتوری برگ‌کمپ به نیوکاسل دیگر شاهکار شاگردان ونگر در آن سال بود.

جام حذفی برای بار دوازدهم این‌بار از آغوش چلسی ر بوده شد و فصل بعد هم از این عنوان دفاع شد اما لیگ برتر برای آنها با نایب قهرمانی پشت سر من‌یو به اتمام رسید. فصل ماندگار ۲۰۰۴-۲۰۰۳ از راه رسید و سرنوشت این‌بار پنالتی پیروزی‌بخش نیستلروی را به تیره دروازه آرسنال کوبید تا برگ‌کمپ خاطره تلخ جام حذفی را از یاد برده و مهم‌تر از آن به قهرمانی و لمس جام طلایی لیگ برتر دست یابد. در آن فصل نه تنها من یونایتد را پشت سر گذاشتند بلکه به دستاورد تاریخی تنها قهرمانی بدون شکست لیگ برتر دست یافتند. ۲۶ برد، ۱۲ مساوی و مطلقاً صفر شکست! گرچه رسیدن به این دستاورد توسط برگ‌کمپ و یارانش در آن فصل صرفاً انجام شده به نظر می‌رسید اما خاص بودن این اتفاق و غیرممکن بودن آن هر سال محسوس‌تر شد.

دو جام اروپایی، چهار جام داخلی هلند، چهار جام حذفی انگلیس و سه قهرمانی در لیگ برتر برای دنیس برگ‌کمپ کافی نبود و او لیگ قهرمانان اروپا را می‌خواست. چیزی حدود به ۱۱ سال از حضور این هلندی هنرمند در آرسنال می‌گذشت و او بالاخره با این تیم به فینال لیگ قهرمانان رسیده بود. اتفاقات در آن بازی به کامل‌ترین شکل ممکن تراژیک بود، جادوی رایکارد آنها را از رسیدن به جام قهرمانی علی‌رغم شایستگی باز داشت. برگ‌کمپ مغموم در شب بارانی پاریس به آرامی از کنار جام قهرمانی گذشت و دیگر او را ندید!

سمفونی هجومی و ترسناک آرسنال آن سال‌ها با رهبری دنیس برگ‌کمپ در تمام اروپا طنین‌انداز شد. همانطور که ونگر توضیح داد او مغز متفکر تیم‌اش بود و کمتر به انجام کارهای عادی علاقه داشت. او دشوارترین تکنیک‌ها را به ظریف‌ترین شکل ممکن در زمین فوتبال ارائه کرد و زیباترین گل‌های تاریخ را وارد دروازه رقبای کرد. تیری هانری مدعی است در لیست بهترین همبازی‌های دوران فوتبالی‌اش نام برگ‌کمپ در کنار زیدان، رونالدینیو و مسی برای همیشه درخشان باقی خواهد ماند. دنیس برگ‌کمپ برای تمام کسانی که به او علاقه خاصی نداشتند یک شماره ۱۰ ایده‌آل بود اما برای عاشقان خود میراث گرانبهاتری بر جای گذاشت، میراثی که برای همیشه با شکوه، احساس، ظرافت، بینش، استعداد و مهارت پنهان در خود تالالو خواهد کرد. بعد بازگشت از پاریس در مراسمی به یادماندنی در حضور بی‌شمار بزرگان فوتبال در دیداری نمادین با آژاکس، به عنوان یار تعویضی وارد زمین شد و در پایان بر شانه بازیکنان هر دو تیم از فوتبال حرفه‌ای خداحافظی کرد. دنیس برگ‌کمپ با ۳۱۵ بازی لیگ برتری، ۸۷ گل و ۹۴ پاس گل در آرسنال بازنشسته شد. او ششمین عضو تالار مشاهیر لیگ برتر انگلستان است و برای همیشه در تاریخ این کشور و دنیا ی فوتبال نامی ماندگار خواهد بود.